

KOLARIN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS 2022

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	3
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely.....	3
3. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus.....	3
4. Strategiset tavoitteet.....	4
5. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.....	5
Hallinto- ja elinvoimapalvelut.....	6
Perusturvapalvelut.....	8
Hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelut.....	9
Kuntaympäristöpalvelut.....	10
Tekninen lautakunta.....	11
Talousarvio 2022 investointiosa.....	18
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	19
6. Keskeisimmät havainnot ja kehittämissuosituksset.....	19
7. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle.....	20

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Jäsen	Varajäsen
Kylmämaa Jarmo (pj.)	Palovaara Pertti
Vaattovaara Voitto (vpj.)	Viljasalo Kyllikki
Pitkänen Leo	Mirja Visuri
Lehtola Eveliina	Sakari Lipponen
Anna-Liisa Keskitalo	Unga Ari

Valtuutettu Sakari Lipponen on toimittanut 1.11.2022 eronpyynnön kaikista Kolarin kunnallisista luottamustoimista. Syyksi hän on ilmoittanut henkilökohtaisen syyn ja että hän on toiminut valtuutettuna kaksi kautta ja kolmas on menossa. Valtuusto valitsi 8.12.2022 pidetyssä kokouksessa § 40 tarkastuslautakunnan varajäseneksi Veli-Pekka Uusitalon.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely

Edellisen vuoden arviointikertomus on merkitty tiedoksi valtuustossa 14.6.2022 § 27. Valtuuston pyytämiin selvityksiin on saatu vastineet. Kunnanhallituksen vastine ja lautakuntien kannanotot arviointikertomukseen on saatettu valtuuston tiedoksi 29.9.2022 § 39.

3. Tarkastuslautakunnan toiminta ja tilintarkastus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Kolarin kunta on kilpailuttanut kunnan, kuntakonsernin tytäryhteisöjen sekä erikseen sovittavien EU-hankkeiden tilintarkastuspalvelujen hankinnan vuosille 2020–2021 sekä optiona vuodelle 2022. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 6.4.2020 § 9 päättänyt valita Kolarin kunnan tilintarkastajaksi vuosien 2020–2021 hallinnon ja talouden tarkastamista varten KPMG Oy:n kokonaistaloudellisesti edullisimpana. Tilintarkastajana on toiminut vuodesta 2020 alkaen KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Juha Väärälä. Vastuunalainen tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan sihteerinä.

Tarkastuslautakunta on esittänyt valtuustolle optiovuoden tilintarkastuspalveluiden käytöstä vuoden 2022 osalta 29.9.2022 § 41. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 8.11.2022 § 37 päättänyt käyttää optiota tilintarkastuspalveluiden käytöstä vuoden 2022 osalta Kolarin kunnan ja KPMG Oy Ab:n välisen sopimuksen mukaisesti.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta on tehnyt itselleen koko valtuustokauden mittaisen tarkastussuunnitelman, jota on seurattu ja sitä tarkennettu vuositasolla.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopistealueeksi *vuodelle 2022 on päätetty tekninen lautakunta*. Arviointivuoden aikana lautakunta on seurannut muiden lautakuntien, valtuuston ja kunnanhallituksen

päätöksiä. Se on perehtynyt kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2022 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lautakunta on saanut tilintarkastajalta tiedot tilintarkastajan tekemistä tarkastushavainnoista raportin muodossa. Lisäksi tarkastuslautakunnan kokouksissa on ollut kuultavina kunnan johtavia viranhaltijoita sekä taloushallinnon asiantuntijoita. Tarkastuslautakunta on tilikauden aikana käsitellyt myös Kuntalain 84 §:n mukaisia sidonnaisuusilmoituksia.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2022 aikana kahdeksan kertaa (2021: kuusi kertaa). Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan 51 pykälää (2021: 62 pykälää).

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu seuraavia henkilöitä:

- Sivistysjohtaja Juha Väisänen
- Tunturi-Lapin Reitit Oy toimitusjohtaja Jukka Paalanen
- Maankäyttöinsinööri Mika Palovaara
- Tekninen johtaja Kullervo Lauri
- Talousasiantuntija Leena Vanhatalo
- Perusturvajohtaja Henna Kauranen
- Kunnanjohtaja Hannu Haapala
- Hallintojohtaja Tiina Pirilä

4. Strategiset tavoitteet

Kolarin kunnan vuoden 2022 talousarviossa ja toimintakertomuksessa strategiasta johdetut tavoitteet oli esitetty kaikille yhteisinä tavoitteina. Kolarin kunnan visio ja strategiset tavoitteet valtuustokaudelle 2017–2021 on lueteltu alla. Kuntastrategia 2017–2021 on ollut lähtökohtana valmisteltaessa talousarvioehdotusta ja toimenpiteitä vuodelle 2022. Kunkin tavoitteen alle on listattu vuodelle 2022 kirjatut tavoitteet:

- ✓ 500 uutta työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä
  - Yrittäjyyden, työllisyyden ja elinkeinon edistäminen
  - Työllisyyden edistäminen osaamisen kehittämisen kautta
  - Yritystoiminnan mahdollistaminen ja tukeminen
- ✓ Lapin houkuttelevin kohde asua ja lomailla
  - Lapin veto- ja pitovoimaisin kohde asua ja lomailla
  - Kunnan imago
  - Maankäytön suunnittelulla edistetään alueen elinvoimaisuutta
  - Toimivat, terveelliset, toimintaan soveltuvat ja riittävät toimitilat
  - Ympäristön viihtyisyyden ja esteettömyyden edistäminen koko kunnan alueella
- ✓ Perheille paras paikka
  - Peruspalvelut ovat kunnossa
  - Kuntalaisten osallisuuden edistäminen
  - Palveluiden aktiivinen kehittäminen asiakasnäkökulmasta
  - Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen
  - Yhteisöllisyyden edistäminen

Uusi kunta

- Talouden tasapainon ylläpitäminen

Kunnan sisäiset tavoitteet

- Houkutteleva työpaikka - veto- ja pitovoima kunnossa

Strategian mukaisista tavoitteista selkein ja helpoimmin mitattavissa tavoite on 500 uutta työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä, mutta sen toteutuminen on nähtävissä vasta vuonna 2025. Tavoite tarkoittaa käytännössä, että kasvun tulee olla keskimäärin yli 60 työpaikkaa vuosittain.

5. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Kolarin kunnan talous toteutui talousarviota parempana. Ylijäämää muodostui noin 1,8 milj. euroa. Ylijäämä muodostui ennakoitua paremmin toteutuneista valtionosuuksista ja verotuloista sekä kuntayhtymien purkamiseen liittyvistä palautuksista ja koronaan liittyvistä avustuksista. Valtionosuuksia saatiin 17,5 milj. euroa ja verotuloja 17,8 milj. euroa. Lainaa oli vuoden lopussa 926 €/asukas.

Koko toimintakate (ml. kaavoitus ja erikoissairaanhoito) toteutui talousarviomuutosten jälkeen 100,15 %:sti. Sekä toimintatuotot että -kulut toteutuivat ennakoitua suurempina talousarvioon verrattuna. Toimintatuotot ylittyivät noin 1,7 milj. eurolla ja myös toimintakulut hieman yli 1,7 milj. eurolla. Toimintatuottojen ylitys selittyy pääosin myyntituotoilla sekä saaduilla tuilla ja avustuksilla. Toimintakulut ylittyivät reilusti etenkin palvelujen ostoissa.

Kunnanvaltuusto on vahvistanut käyttötalousosan sitovuustasoksi päävastuualueen toimintakatteen lukuun ottamatta hallinto- ja elinvoimapalvelujen sekä perusturvapalvelujen toimialoja. Hallinto- ja elinvoimapalvelujen toimialalla sitovuus on päävastuualueen toimintakate vähennettynä kaavoituksen tuloilla ja menoilla. Perusturvapalveluissa sitovuustason ulkopuolelle jää erikoissairaanhoito.

Käyttötalousosa (1000 €)	TA 2022 Toimintakate	Toteuma 2022	Toteuma %
Hallinto- ja elinvoimapalvelut ilman kaavoitusta	-3 631	-3 240	89,2
Hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelut	-6 610	-6 440	97,4
Perusturvapalvelut	-17 221	-17 818	103,4
Erikoissairaanhoito	-5 016	-5 746	114,6
Perusturvapalvelut ilman erikoissairaanhoitoa	-12 205	-12 071	98,9
Kuntaympäristöpalvelut	-4 097	-4 108	100,3

Muut toimialat pysyivät sitovassa talousarviotavoitteessaan hyvin. Kuntaympäristöpalveluiden toimiala ylitti sitovan talousarviotavoitteensa noin 11 tuhannella eurolla. Jäljempänä on käsitelty kutakin käyttötalousosaa tarkemmin omissa luvuissaan.

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Kunnan hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottavat hallintopalveluja kuntalaisille, luottamushenkilöille ja tukipalveluita kunnan muille toimintoille. Päävastuualueen keskeinen tehtävä on kuitenkin kunnan talouden ja toiminnan johtaminen sekä kunnan toimintojen ja elinkeinotoiminnan kehittäminen.

Vuosi 2022 oli hallinnon osalta varsin haastava. Hyvinvointialueen valmistelu työllisti henkilöstöä laajalti, taloushallinnon ohjelmia saatettiin toimintakuntoisiksi ja kunnan tarpeisiin vastaaviksi sekä sähköisen arkiston käyttöönottoa valmisteltiin. Kuntastrategia hyväksyttiin valtuustossa marraskuussa 2022. Henkilöstöohjeistuksia valmisteltiin päivitettäväksi alkuvuodesta 2023. Taloussuunnittelija vaihtui vuoden 2022/2023 vaihteessa sekä hallintojohtaja kesällä. Toimittaja vaihtui ja tilalle perustettiin viestintäasiantuntijan osa-aikainen toimi ja muitakin henkilövaihdoksia ja määräaikaisia virkasuhteita oli runsaasti. Kunnanjohtajan virkaa hoidettiin edelleen virkaa tekevänä ja virka oli haettavana kesällä.

Kunnanjohtaja-asia eteni v.2022 siten että Pohjois-Suomen Hallinto-oikeus hylkäsi 28.03.2022 tekemällään päätöksellä irtisanotun viranhaltijan tekemän valituksen. Päätöksestä tehtiin valituslupahakemus KHO:een, joten virkaa ei voitu täyttää pysyvästi. Kunnanvaltuusto valitsi 11.08.2022 virkavaalilla tehtävää jatkamaan 01.09.2022 alk. määrääjäksi (1 v) Hannu Haapalan, joka kuluvana vuonna myös irtisanoutui.

Hallintojohtajan virkaan valittiin 12.5.2022 Tiina Piirilä, joka hoitaa tällä hetkellä viransijaisena oman työnsä lisäksi vs. kunnanjohtajan virkaa. KHO:n päätös saataneen lähiaikoina, jolloin asia lopullisesti ratkeaa.

Tammikuussa 2022 pidettiin Aluevaalit Hyvinvointialueen valtuuston ja muiden toimielinten rakentamista varten. Tämä tarkoitti sitä, että pitkään valmisteltu Sote-uudistus, joka on Suomen historian suurin kuntakenttään vaikuttava reformi, muuttuisi viimein lihaksi. Kolarista Lapin Hyvinvointialueen Aluevaltuustoon ylsi yksi henkilö (Helena Kaikkonen-Tiensuu) sekä useita henkilöitä muihin toimielimiin.

Muutokseen valmistauduttiin tiiviisti vuonna 2022 selvittämällä sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen toimitilojen, omaisuuden, sopimusten sekä henkilöstön siirtyminen Hyvinvointialueen käyttöön. Palo- ja pelastustoimi oli jo tosi ollut useita vuosia Lapin Liiton alaisuudessa, josta sekin sulautui osaksi Hyvinvointialuetta. Kaiken kaikkiaan nämä selvittelyt ovat olleet varsin työläitä ja vaatineet paljon työaikaa viranhaltijoilta.

Lisämäärärahaa Kunnanvaltuusto myönsi Sosiaali- ja terveystoimelle lopulta 460 000 euroa. Ylitys näytti lautakuntakäsittelyn vaiheessa vielä suuremmalta eli se oli 1 246 000, mutta tarkentui lopulta noin kolmannekseen.

Yleishyödylliset vuonna 2022 vaikuttaneet elinvoimapalveluiden kehittämishankkeet:

- Leva och bo i Tornedalen on kansainvälinen yhteistyöhanke Pajalan kunnan kanssa
- Kestävällä reitillä -hanke, jossa laaditaan reiteille ylläpito- ja kehittämissuunnitelma.
- Luonnontuotealan kasvukoordinaattori -hanke
- Kestävien reittien sillat – hanke
- Tuottavuutta ja hyvinvointia Jokivarteen -hanke

Vuonna 2020 aloitettuun Ylläksen osayleiskaavan päivitykseen ja Ylläs III toteutukseen myönnettiin tilikaudella 2022 lisärahoitusta 47 000 euroa, alkuperäisen kustannusarvion ollessa n. 150 000 euroa. Hankkeen ostopalvelun toteuttaja on Sweco Infra & Rail Oy.

Syksyllä 2022 edellinen vs. kunnanjohtaja on käynnistänyt kunnanhallituksen valtuutuksella kehittämistyön Kolarin rautatien sähköistämistä varten ja Kolarin kunnan osalta työ on päättymässä. Työtä jatkaa osaltaan Hannukainen Mining Oy.

Kunnan alueella on ollut ja on edelleen meneillään useita tuulivoimahankkeita, joista saatava kiinteistöverotulo tulee jatkossa suureen tarpeeseen. Ei vähiten siksi että kunnanvaltuusto päätti 08.12.2022 päätöksellään kunnan suurimman investoinnin, Monitoimitalo-hankkeen nimellä kulkevan investoinnin urakkatarjousten ylärajaksi 21,5 milj. euroa. Lopullinen voittanut urakkatarjous oli lopulta yli 18 milj. euroa. Hankkeen kustannusvaikutus kunnan talouteen sekä toimintoihin tulee maksuvaiheen alettua olemaan joka tapauksessa suuri ja joitain toimintoja voidaan joutua karsimaan tai ainakin tarkastelemaan kriittisesti.

Toivottavasti kunnan elinkeinopohja jatkossa laajenee ja saamme matkailuelinkeinon rinnalle lisää työtä ja toimeliaisuutta paikkakunnalle tuovia laitoksia ja yrityksiä.

Yleishyödylliset vuonna 2022 vaikuttaneet elinvoimapalveluiden investointihankkeet olivat Investointi matkailua palveleviin maastopyöräreitteihin -hanke ja Ylläsjärvi-Kesänkijärvi maastoreitti - investointihanke

Yritysrühmähankkeita olivat Ylläsjärven yritysryhmähanke sekä USVA-yhteismarkkinointikonsepti yritysryhmähanke.

Elinvoimapalveluiden toiminnoissa panostettiin edelleen yritysten tukemiseen ja ohjaukseen sekä yhteistyöhön. Digitaalisia työkaluja ja sähköisiä lomakkeita hyödynnettiin yhteistyötoiminnassa. Koronan jälkeen yhteisiä tapahtumia ja kokoontumisia suunniteltiin sekä kunnan ja yrittäjien Advisor Board kokoontui yhden kerran ja kylien neuvosto myös yhden kerran. Yrittäjille suunnattuja aamukahvitilaisuuksia pidettiin neljä ja hankkeiden kautta järjestettiin työpajoja ja erilaisia infotilaisuuksia hybridiosallistumismahdollisuutta hyödyntäen.

Hankkeistamisessa kehittämisen toimia suunnattiin erityisesti reitistöjen kehittämiseen ja rahoittajien muutoksen EU-rahoituskausissa vaikuttivat hankkeiden haku- ja painopisteisiin. Reittiyhtiö Tunturi-Lapin Reitit Oy aloitti toiminnan ja yhteistyötä reittien kehittämisessä muodostettiin toimialat ylittävästi.

KesäKolari-tapahtuma järjestettiin kesällä yhteistyössä kulttuuri- ja kirjastotoimen sekä nuorisotoimen kanssa. Joulukolari järjestettiin puolestaan yhteistyössä Kolarin yrittäjäjärjestön kanssa.

Ylläs III - kehittämissuunnitelma viimeisteltiin konsultin, Sweco oy:n, johdolla yhdessä Ylläksen OYK:n kanssa ja OYK-työ jatkuu vuoden 2023 puolella. Lisäksi laadittiin Ylläksen reittistrategia ja kunnanhallitus nimesi elinkeinotoimikunnan, joka kokoontui kuusi kertaa vuoden 2022 aikana. Yhteistyö Tunturi-Lapin kuntien, Leader Tunturi-Lappi ry:n sekä Tunturi-Lapin Seudulliset Yrityspalvelut-verkoston kanssa jatkui.

Hallinnon- ja elinvoimapalveluiden toimiala ilman kaavoitusta alitti talousarvion 390 tuhannella eurolla toteuman ollessa 89,25 %.

Perusturvapalvelut

Perusturvapalvelujen toimiala tuottaa asiakkaan ja hänen läheistensä yhteistyön tuella asiakkaille laadukasta, vaikuttavaa ja monialaisesti toteutettua kokonaisvaltaista hyvinvointipalvelua.

Perusturvapalvelujen toimiala sisältää neljä tulosaluetta:

- sosiaalipalvelut
- toimeentuloturva
- ympäristöterveydenhuolto
- kansanterveystyö
- erikoissairaanhoido

Painopisteenä on ollut myös vuonna 2022 kotona selviytymisen tukeminen vakiinnuttamalla kotona tapahtuvaa kuntoutuskäytäntöä sekä perusturvapalveluiden valmisteleminen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen eli siirtymistä Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Kotikuntoutuskäytännön vakiinnuttaminen kotihoidossa, sairaanhoitajan työpanoksen lisääminen kotisairaanhoidon sekä oppisopimuspaikkojen täyttäminen. Lisäksi kotiin annettavat palvelut siirtyivät vuoden 2022 aikana tiimimalliin ja työtilat yhtenäistettiin terveyskeskuksen tiloihin.

Haasteena perusturvan palveluissa oli henkilöstön riittävyys, jonka seurauksena terveyskeskuksen vuodeosaston paikkaluku vähentyi 10 paikkaan. Lomajaksojen aikana heinäkuussa 2022 vuodeosasto jouduttiin sulkemaan kokonaan.

Vuonna 2022 käyttökate oli lokakuun lopussa 86,6 % ja kunnan valtuusto päätti 460 tuhannen euron määrärahan lisäyksestä 8.12.2022. Suun ja terveydenhuollon kustannusten nousuun, vuokratyövoiman käytön ja erillisten hoitojen määrän lisääntymisen vuoksi 38 tuhatta euroa. Perusterveydenhuollon avoimuuden lisääntyneiden henkilöstö- ja ostopalveluista johtuneiden kustannusten vuoksi 110 tuhannen euron lisämääräraha sekä vuodeosaston henkilöstökulujen osalta 200 tuhannen euron lisämääräraha. Kotihoidon kustannuksiin lisättiin 240 tuhannen euron lisämääräraha kotiin annettavien palveluiden palveluostojen henkilöstöltä sekä ostot yksityisiltä vuoksi. Vammaisten ympärivuorokautisen hoiva asumispalveluiden tarve nosti kustannuksia 32 tuhatta euroa.

Perusturvapalveluiden osalta sitovana talousarviotavoitteena pidetään palveluita ilman erikoissairaanhoidoa. *Tältä osin sitova tavoite saavutettiin*, määrärahat alittuivat 139 tuhannella eurolla (2021 alitus oli 415 tuhatta euroa). Erikoissairaanhoidossa määrärahat ylittyivät 730 tuhannella eurolla.

Perusturvan toimialan ylitykset muodostuivat henkilöstökustannusten nousun vuoksi, johon vaikutti edelleen koronapandemia ja kustannukset nousivat henkilöstö ostopalveluiden käytön vuoksi. Lisäksi kustannusten nousuun vaikuttivat lisääntyneet sijaiskustannukset, jotka johtuivat sairauslomien kasvusta.

Erikoissairaanhoidon kustannukset per asukas ovat Kolarissa perinteisesti olleet Lapin keskiarvoa pienemmät mutta mannersuomea korkeammat. Vuonna 2022 erikoissairaanhoidon kustannukset olivat yhteensä 5,7 miljoonaa euroa.

Tärkeää koko toimialalle ja kolarilaisille on uuden ja ajanmukaisen monitoimitalon valmistuminen, jonka rakentaminen on lähtöviivalla eli alkaa kesäkuun ensimmäisellä viikolla. Toiminta uudessa monitoimitalossa alkaa elokuussa 2025. Kaikki koulun tarvitsemat tilat tulevat uuteen monitoimitaloon.

Hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelut

Hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelut sisältävät kuusi tulosaluetta ja ne ovat varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto, liikunta- ja nuorisotoimi sekä kirjasto- ja kulttuuritoimi.

Hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen palvelut pysyivät talousarviossa alittaen talousarvion 170 tuhannelle eurolla. Talousarvion toteutumistasaste oli 97,42 %.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tuen lakimuutosta aloitettiin valmistelemaan keväällä, lakimuutos tuli voimaan 1.8.2022. Varhaiskasvatusjohtaja vaihtui syksyllä eläköitymisen myötä. Toimintasuunnitelma arvioitiin ja todettiin, että taidekasvatukseen oli tullut tavoiteltua panostusta ja kokopäiväpedagogiikan tavoitteiden parissa jatketaan edelleen. Lasten määrä on lisääntynyt noin 20 lapsella ja määrä on edelleen nouseva. Haasteena on ollut varhaiskasvatuksen opettajien saanti.

Perusopetus

Tarkastuslautakunnan havainnot koulutuksen ja opetuksen tilanteesta pohjautuvat keskusteluun sivistysjohtaja Juha Väisäsen kanssa. Peruskoulun osalta asiat ovat hyvällä mallilla. Oppilasmäärä jatkaa nousuaan ollen nyt n. 500 oppilasta. Kolari on yksi Lapin muuttovoittoisimpia kuntia. Tämä näkyy peruskoulun lisäksi myös varhaiskasvatuksessa.

Hankepohjaista valtionavustusta saatiin koronan aiheuttaman oppimisvajeen paikkaamiseen ja rahoitusta kohdennettiin opettajien ja koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen. Ylläsjärven koulun laajennus otettiin käyttöön ja liikuntahallin suunnittelu käynnistyi keväällä 2022. Arjen pyörittystä koulussa ovat hankaloittaneet henkilökunnan runsaat poissaolot ja vaikea sijaistilanne.

Tarkastuslautakunta kysyy mistä tämä voisi johtua?

Lukio

Lukiokoulussa oppilaita on n. 50 eli opiskelijoiden määrä on kasvussa. Lukio on kunnan ainoa toisen asteen koulutuspaikka. Oppivelvollisuuden laajentaminen on syventänyt yhteistyötä toisen asteen koulutuksen osalta erityisesti Redun kanssa. Redulta, jos mahdollista, toivottaisiin panostusta vielä elinkeinopuolelle. Etälukio toimii edelleen hyvin.

Lukio otti käyttöön syksyllä uuden lukion opetussuunnitelman, LOPS21. Lukio aloitti Ohjaa nuori tulevaan (ONT)-hankkeen, jossa luodaan malleja, joita syvennetään opiskelijoiden henkilökohtaisia opintosuunnitelmia vahvuusperustaisiksi. Lisäksi laadittiin Lapin lukioiden yhteishanke Opiskelijanohjauksen laatuhankkeeseen suunnitelma ja hanke aloitti toimintansa helmikuussa 2022.

Kansalaisopisto

Vuonna 2022 suunniteltuja opiskelutunteja oli noin 4500 ja toteutuneita noin 4080. Kursseja oli tarjolla noin 150 ja opetusta järjestettiin kysynnän mukaan kunnan jokaisessa osassa. Musiikin kursseille erityisesti olisi kysyntää enemmän kuin on resursseja tarjota. Toisena tärkeänä kurssina kunnassa pidetään kansalaisopiston tarjoamaan sirkustoimintaa, joka liikuttaa suurta lapsimäärää vuosittain.

Virkaopettajia toimi 2kpl ja tuntiopettajia noin 50kpl.

Liikunta- ja nuorisotoimi

Sivukylien nuoret ovat löytäneet tilan ja nuorille järjestettiin erilaisia teemailtoja sekä reissuja. Tirroniemen leirit ovat lasten keskuudessa edelleen suuressa suosiossa ja vuonna 2022 kaikki halukkaat eivät mahtuneet leireille mukaan. Harrastamisen Suomen mallin kerhot pyörivät säännöllisesti kaikilla kouluilla sekä koulunuorisotyöntekijä oli läsnä kaikilla neljällä koululla. Syyskaudella aloitettiin monta uutta harrastekerhoa.

Viikoittaiset liikuntakerhot pyörivät eri puolilla kuntaa, ikäihmisten etäjumppaajien, sarjahiihtojen ja -juoksujen osallistujien määrä nousussa. Hiihdoissa startteja tapahtui yhteensä 182 ja juoksuissa 484.

Liikunta- ja nuorisotyön pitkäaikainen johtaja Eeva-Liisa Lompolojärvi on jäämässä ansaitulle eläkkeelle. Uutta viranhaltijaa haetaan ja virkaan sisällytetään samalla hyvinvointikoordinaattorin tehtävät.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Kirjasto- ja kulttuuritoimi toimii ajassa monitahoisesti ja palvelee kuntalaisia aktiivisesti.

Kolarin kulttuurikasvatussuunnitelma on valmistunut kirjasto- ja kulttuuritoimen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion yhteistyönä ja siitä vastaavat yksiköiden johtajat. Suunnitelman tavoitteena on edistää toimia, joilla kulttuuri laajuudessaan saadaan luonnolliseksi osaksi lapsen ja nuoren elämää ja synnytetään tottumus harrastaa kulttuurin eri osa-alueita. Lasten ja nuorten lukemisen edistämistä on tuettu säännöllisillä kirjailijavierailuilla, satutunneilla sekä lastenteatteriesityksillä.

Kuntaympäristöpalvelut

Kuntaympäristöpalveluiden tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää kuntalaisten ja elinkeinoelämän tarpeita palvelevaa infrastruktuuria ja huolehtia toimialansa lupa- ja viranomaispalveluista sekä ympäristönsuojelusta. Lisäksi kuntaympäristöpalvelut tuottavat muita kunnan hallintokuntia palvelevia tukipalveluita.

Yhdyskuntatekniikan tulosalue toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja ympäristötoimen tulosalue rakennuslautakunnan alaisuudessa.

Yhdyskuntatekniikan olennaiset tapahtumat vuonna 2022 olivat:

- Ylläsjärven koululaajennuksen valmistuminen
- Kunnossapitomestarin nimeäminen reitti-yhtiön ja kunnan väliseksi yhteyshenkilöksi
- Kirkonkylän Monitoimitalon kokonaissuunnittelun valmistuminen
- Ateriapalvelujen yhtiöittämisen valmistelu
- HVA:lle vuokrattavien kiinteistöjen vuokrasopimusten valmistelu
- Rakennusmestarin toimen muuttaminen viraksi
- Röhkömukanmaan I-vaiheen ja Lännentien katujen päällystäminen
- Reittitien leventäminen ja kv-väylän rakentaminen

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta opastaa, neuvoa ja valvoo laadukkaasti rakentamisen ja viihtyisän ympäristön syntymistä ja säilymistä.

Mittarina seurattiin luvan käsittelyaikoja, lupien käsittelyaikoja sekä rakennustyön aikataulua aloittamisesta valmistumiseen.

Rakentaminen jatkui Kolarissa vilkkaana. Lupia käsiteltiin 185 kpl, joista vapaa-ajan asuntoja oli 83 kpl. Katselmuksia suoritettiin 221 kpl. Uusia rakennuksia valmistui 148 kpl (2021: 104kpl) ja uusia aloitettiin rakentamaan 100kpl, joista 43kpl vapaa-ajan asuntoja.

Lupien keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2022 oli 40 päivää.

Ympäristösuojelu

Kolarin kunta hankkii kunnan ympäristösuojeluviranomaisen palvelut Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunnalta. Ympäristölautakunta on kokoontunut vuonna 2022 11 kertaa.

Lupa- ja valvonta-asioiden lisäksi kertomusvuoden merkittävimpiä tapahtumia olivat Kolarin kunnan ympäristösuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen lausunto Nuasvaaran eteläisen grafiittikaivoshankkeen lupahakemuksesta ja ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta Ruotsin Kiirunassa, maa-ainesluvat Oy Pro-Hydro Ab Hannukainen ja Napapiirin Kuljetus Oy Rautula-Komulainen sekä Napapiirin kuljetus Oy:n maankaatopaikkojen ympäristöluvat Hannukaisen alueelle ja Pellontien varteen. Lisäksi ympäristötarkastajat olivat mukana Kolarin kunnan järjestämässä ympäristökatselmuspäivässä.

Maa-ainesasioihin liittyen uusia lupapäätöksiä tuli 2kpl ja kunnan alueella on voimassa yhteensä 19 maa-aineslupaa. Jätehuollon valvonnassa 4 kohdetta, joihin on annettu kirjallinen siivouskehoitus.

Kuntaympäristöpalvelut ylittivät talousarvion 11 tuhannella eurolla.

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta on kokoontunut vuonna 2022 kymmenen kertaa.

Talousarvion 2022 täytäntöönpano-ohjeet

Kolarin kunnanvaltuusto on kokouksessaan 07.12.2021 § 66 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2022 ja taloussuunnitelman vuosille 2023–2024.

Kolarin kunnanhallitus on kokouksessaan 14.12.2020 § 306 antanut vuoden 2022 talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

Kunnanvaltuuston hyväksymän kuntaympäristöpalveluiden käyttötalouden nettomeno vuodelle 2022 on 4.097.200 euroa. Ohjeen mukaan päävastuualueen toimielin jakaa saamansa määrärahan osamäärärahoittain tulosalueille ja edelleen kustannus- paikoille. Käyttösuunnitelma on tarkistettava 28.2.2022 mennessä kunnanvaltuuston hyväksymän määrärahan mukaiseksi. Talousarvion käsittelyn yhteydessä tehdyt muutokset on kohdennettu kustannuspaikoille. Toimielimillä on mahdollisuus tarkistaa tulosalue-/kustannuspaikkatasolle tehdyt käyttösuunnitelmat ja tarvittaessa muuttaa niitä kunnanvaltuuston asettamissa raameissa.

Tulosalue: Yhdyskuntatekniikka

Toiminta-ajatus: Yhdyskuntatekniikan tulosalueen tehtävänä on turvata kuntalaisille ja heitä palveleville hallintokunnille asianmukaiset ja riittävät toimitilat, liikenneväylät ja virkistysalueet sekä huolehtia jätehuollon järjestämisestä.

Yhdyskuntatekniikan tulosalue sisältää seuraavat toimintayksiköt:

- Tekninen hallinto
- Liikenneväylät
- Maankäyttö (mittaustoiminta)
- Maa-alueet (puistot, muut yleiset alueet ja alueiden vuokraus)
- Kiinteistöt (keskitetty kiinteistönhoito, rakennustyöt, kiinteistöt ja asuntotuotanto / isännöinti)
- Jätehuolto
- Maa- ja metsätilat
- Ruokahuolto- ja puhtaanapalvelu

Investointiosan sitovuustaso on päävastuualueille määritelty hankeryhmäkohtainen nettomeno. Kunnanhallitus voi tarvittaessa tehdä määrärahasiirtoja investointiosan nettomenojen puitteissa hankeryhmien välillä ja päävastuualueen lautakunta hankeryhmän sisällä.

Hankeryhmittäin investointiosan nettomenot ovat seuraavat:

Kunnanhallitus	0
Irtaimisto yhteensä	157.000
Asuinrakennukset	0
Talonrakennus yhteensä	690.000
Liikenneväylät ja puistot	500.000
Urheilu- ja ulkoilualueet	80.000
Jätehuolto	18.000
Muu julkinen käyttöomaisuus	175.000
Yhteensä	1.620.000

Kuntaympäristöpalveluiden keskeisimmät tavoitteet vuodelle 2022 on kirkonkylän monitoimitalon suunnitteluttaminen ja Ylläsjärven koulun laajennuksen toteuttaminen.

Tarkastuslautakunta on kuullut 9.3.2022 kokouksessa Maankäyttöinsinööri Mika Palovaaran ajankohtaistarkastuksen ja Tekninen johtaja Kullervo Laurin ajankohtaistarkastuksen.

Käyttötalouden seuranta ja käyttötalouden toteuma 1–3 / 2022

Käyttötalouden toimintakatteen toteutuma maaliskuun loppuun mennessä on 30,9 %.

Toimintakulujen toteuma on 25 %, mikä noudattaa ns. tasaista kertymää. Toimintatuottojen toteuma on 10,8 %, mihin vaikuttaa mm. jätehuollon tilitysrytmi.

Investointien toteutumaprosentti maaliskuun loppuun mennessä on 4,4 %. Investointien kohteiden kilpailutus toteutetaan alkuvuodesta ja rakennuskohteiden aloitus alkukesästä, mikä selittää alkuvuoden matalaa toteutumaprosenttia.

Käyttötalouden toteuma ja investointiosa 1–6 / 2022

Käyttötalouden toimintakatteen toteutuma kesäkuun loppuun mennessä on yhdyskuntatekniikan osalta 48,5 % ja koko toimialan osalta 47,8 %. Investointien vaikuttaa mm. se, että maanrakentamista vaativat työmaakohteet käynnistyvät usein aikaisintaan kesäkuussa ja työmaatöiden laskutus seuraa muutaman viikon viiveellä toteutuman mukaisesti.

Tekninen lautakunta totesi kokouksessaan, että luvut eivät investointiosan osalta ole täysin luotettavia sekä velvoittaa taloushallintoa kiinnittämään huomiota talouden seurannan ja raportoinnin tarkkuuteen.

Käyttötalouden toteuma ja investointiosa 1–9 / 2022

Käyttötalouden toimintakatteen toteutuma syyskuun loppuun mennessä on yhdyskuntatekniikan osalta 75,4 % ja koko toimi- alan osalta 74,5 %. Investointien toteutumaprosentti syyskuun loppuun mennessä on 51,6 %. Investointien toteutumaan vaikuttaa mm. tonttien myynnistä saadut tuotot sekä toteutuvien investointien laskutuksen painottuminen loppuvuoteen.

Muuta mielenkiintoista ja tarkastuslautakunnassa käsiteltyä, Tunturi-Lapin Reitit Oy

Kunnanjohtaja on 16.12.2021 § 24 on tehnyt päätöksen kolarin kunnanhallituksen päätöksen 02.11.2021 § 252 esittelyosan ("Kunta organisoii reittien hoidon ja vastuun organisaatiossaan vt. kunnanjohtajan viranomaispäätöksellä kuntaympäristöpalveluiden alaisuuteen. Kuntaympäristöpalvelut vastaavat reiteistä, viran- omaisvastuista sekä hallinnoinnista. Toimialalle kuuluvat maasto- liikennelain alaisuuteen kuuluvat moottorikelkkareitit sekä jatkossa myös muut kesä- ja talvireitit rakenteineen. Toimiala on yhteystaho yhteistyössä hallinto- ja elinvoimapalvelujen edustajan kanssa reittiyhtiöön päin.") perusteella siirtää reiteistä vastaamisen, viranomaisvastuun ja hallinnoinnin kuntaympäristöpalveluiden vastuulle.

Tekninen johtaja on oheisen päätöksen perusteella nimennyt em. asioista vastaavaksi viranhaltijaksi kunnossapitomestarin päätöksellään 13.01.2022 § 1.

Kolarin kunnan voimassa olevaa hallintosääntöä on hyvä päivittää ajan tasalle em. päätösten vuoksi. Reittien käytön turvallisuuden vuoksi on tärkeä päivittää myös hallintosääntöä kunnossapitomestarille myönnettävällä päätösvallalla sulkea vaarallinen reitti mm. jokien/purojen avautumisen, myrskyn kaatamien puiden tai muun turvallisuuden vuoksi.

Kolarin kuntaan on perustettu uusi reittien kunnossapidosta vastaava yhtiö Tunturi-Lapin Reitit Oy, joka on aloittanut toimintansa 1.1.2022 alkaen. Kunnan ja Tunturi-Lapin Reitit Oy:n välisessä sopimuksessa on mm. sovittu hoidettavista palveluista ja kunnossapidosta. Lisäksi kunta voi varata lisäksi määrärahaa reittien kunnostamiseen talousarvion investointiosasta.

Kunnalla on varattuna vuoden 2022 talousarvion investointiosassa 65 000 euron määräraha reittisiltojen ja muiden rakenteiden rakentamiseen ja sen käytöstä päättää tekninen lautakunta Tunturi- Lapin Reitit Oy:n esittelystä.

Kunnan ja Tunturi-Lapin Reitit Oy reittiyöryhmän keskusteluissa on noussut esiin kuluvan vuoden määrärahan käyttö ja kohdentaminen. Reittiyöryhmä on kokenut tärkeäksi toimenpiteisiin ryhtymisen jo kuluvalla kesällä vaikkakin yhteistyömuoto hakeekin vielä lopullista muotoaan.

Kunnan ja reittiyhtiön välisen palvelusopimuksen yksityiskohtaisen kuvauksen mukaan alueiden kunnossapidon ja korjausrakentamisen lisäksi yhtiön velvollisuutena on hyväksyttävä reittimuutosten suunnittelun ja rakentamisen suunnitelman kunnalla ennen mahdollisen rakentamisen tai suunnittelun aloittamista.

Kuluvan kesän tärkeäksi ja akuutiksi kohteeksi on noussut Äkäslompolon laskettelukeskuksen lähistöllä sijaitsevan ns. lämpökolmosen vanhojen latuvalojen muuttaminen led valaisimiksi, osittainen kaapeloinnin korjaaminen, latupohjan korjaaminen ja tasaaminen. Alustavien laskelmien mukaan määräraha riittää ko. kohteeseen ja määrärahaa jää lisäksi muihin pienempien menokohtien reittien latupohjien kunnostamiseen, rumpujen uusimiseen sekä latuvalopylväiden oikomiseen. Edelleen esiin on noussut Äkäslompolojärven

Monitoimitalon rakennuslupahakemus on jätetty rakennusvalvontaviranomaiselle 06.09.2022 ja rakennussuunnitelmat ovat lausunnolla pelastusviranomaisella.

Hankkeen liikuntahalliosioon on Kolarin kunta hakenut valtionapuhakemuksen opetusministeriön rahoitusohjelmaan vuodelle 2023. Valtionavun saaminen vuodelle 2023 on epävarmaa.

Tarkastuslautakunta kuuli tilannekatsauksen Tekninen johtaja Kullervo Laurilta 9.3.2022 kokouksessaan.

Tulevaisuuden haasteita poimittuna teknisen lautakunnan kokouksista, talousarvio ja investointiohjelma vuodelle 2023 sekä talousarviosuunnitelma vuosille 2024–2023

Kolarin kunnanhallitus on kokouksessaan 6.9.2022 antanut vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman laadintaohjeet.

- Kuntaympäristöpalvelujen toimialan tilinpäätös 2021 on ollut 3 971 000 €.
- Vuoden 2022 talousarvion toimintakatteeksi on vahvistettu 4 097 000 €.
- Vuoden 2023 toimintakateen kehykseksi on määritetty 2 190 000 €.
- Vuoden 2023 investointikehykseksi on vahvistettu 1 600 000 €.
- Kuntaympäristöpalveluiden Yhdyskuntatekniikan vuoden 2023 talousarvioesitys:
- Toimintakate 1 746 000 €.

Kuntaympäristöpalveluiden toimiala kokee tulevalle vuodelle suuria muutoksia hyvinvointialueelle ja Lapin Ateriapalvelut Oy:lle siirtyvien henkilöstön ja palveluiden osalta.

Kuntaympäristöpalveluista hyvinvointialueelle siirtyy 23 henkilöä (Tannan ja terveyskeskuksen laitospulaiset yhteensä 9 henkilöä) ja Lapin Ateriapalvelut Oy:lle 14 henkilöä (Ruokahuollosta ja kaksi yhdistelmätyöntekijää sekä ruokakuljetusauton kuljettaja).

Talousarvioon sisältyy suurta epävarmuutta uuden 1.1.2023 käynnistyvän hyvinvointialueen toiminnan aloittamisen vuoksi ja uuden 1.1.2023 käynnistyvän In House yhtiön Lapin Ateriapalvelut Oy:n toiminnan aloittamisen vuoksi. Epävarmuutta lisää edelleen kunnan ja hyvinvointialueen käyttöön menevien vuokrasopimusten lopullisen vuotuisen vuokrasumman puuttuminen. Hyvinvointialue on ilmoittanut kuntiin, että vuokrasopimusten laatiminen tulee olla valmiina 11/2022.

Talousarvion käyttötalousosaan on kirjattu menoksi hyvinvointialueelle vuokralle menevien kiinteistöjen menot kaikkine kustannuksineen ja tuloksi on arvioitu tämänhetkisten vuokralle menevien kiinteistöjen Skenarioksen perusteella saatu minimivuokrasumma vuodessa.

Uudelle hyvinvointialueelle menevien kiinteistöjen vuokrasopimuksia ei ole allekirjoitettu ja talousarvioesityksessä on maakuntien tilakeskuksen käyttämän Skenarios laskentaohjelman kautta saatu vuokrahintamääritykset, joista saatu vuokratuotto kunnalle on 1 001 900 euroa. Summassa on mukana myös Lapin Ateriapalvelut Oy:ltä arvioitu vuokratuotto.

Liikuntapaikkojen hoito, lukuun ottamatta Tunturi-Lapin Reitit Oy:lle siirrettyjä hoitoalueita, on esitetty siirrettäväksi sivistystoimelta kuntaympäristöpalveluille Lääkäritalo 2 esitetään purettavaksi vuoden 2023 aikana, jonka arvioidut purkukustannukset ovat mukana talousarvion käyttötalousosassa.

Kunnan ja Lapin Ateriapalvelut Oy välinen vuokrasopimus on allekirjoittamatta, joista talousarvioon on arvioitu keskuskeittiön vuokratuotoksi 102 000 euroa vuodelle 2023. Lapin Ateriapalvelut Oy on perustettu

ja merkitty kaupparekisteriin 19.08.2022. Kunnille on annettu aikaa lokakuun loppuun mennessä ilmoittaa kantansa liittymisestä Lapin Ateriapalvelut Oy:n osakkaaksi (9 kuntaa).

Talousarvion käyttötalousosassa on otettu huomioon vuoden 2023 talousarvioon vuoden 2022 talousarvioon nähden mm.

- Kaukolämpöhintojen korotus + 6 %
- Sähköhinnan nousuun varautuminen + 20 %
- Palkkojen korotuksen vaikutus on + 3,05 %
- Henkilösivukuluista poistuvat vuonna 2023 eläkemenoperusteiset KuEL maksut ja niiden tilalle tulee tasausmaksu 307 000 € (koko kunta), josta kuntaympäristöpalvelujen osuus on 75 000 €.

Kuntaympäristöpalvelujen toimialan talousarvioehdotus alittaa raamin yhdyskuntatekniikan osalta 444 000 €.

Investointien osalta pienhankintaraja on määrätty kunnanhallituksen taloussuunnitelmaohjeessa 10.000 euroksi, jota suuremmat hankinnat on sisällytettävä investointiosaan. Huomioitavaa on, että muutoin kiinteistöjen kunnossapitokustannukset menevät käyttötalouden puolelta.

Tekninen toimi on pyytänyt hallintokunnilta esitykset investointiosaan. Kunnanhallituksen 6.9.2022 päättämässä taloussuunnitteluohjeessa investointien raamiksi on määritelty 1 600 000 €. Vuoden 2023 investointiesityksen loppusumma on 1 600 000 €, johon sisältyy arvioitua 200 000 monitoimitalon rakennuttajakonsultin kustannukset vuodelle 2023 (rahoitusosio tarkentuu syksyn aikana).

Investointiesityksessä varaudutaan Kolarin kirkonkylän Monitoimitalon suunnittelun loppuun saattamiseen ja Monitoimitalon rakentamisen aloittamiseen (suunnittelu valmistuu alkuperäisen aikataulun mukaan 30.10.2022, jonka jälkeen tehdään myös kustannusarvion päivittäminen), Ylläsjärven liikuntahallin suunnittelun loppuunsaattamiseen sekä uuden Palvelutalon suunnitteluun aloittamiseen terveyskeskuksen alueelle. Esitys liitteenä. Sivistys- sekä sosiaali- ja terveyslautakunta käsittelevät hallintokuntien esitykset omilta osiltaan lähinnä tarvepohjaisesti, mutta ovat jo mukana liitteessä olevassa investointiohjelmassa. Määräraharaukset näihin arvioidaan irtaimistoa lukuun ottamatta kuntaympäristöpalvelut osastolla.

Uuden palvelutalon osalta kunnanhallituksen perustama työryhmä jättää mietintönsä kunnanhallitukselle 30.11.2022 mennessä ja mm. asuntojen tarve tarkentuu siihen mennessä.

Investoinneissa on huomioitavaa, että rakennus- ja maarakennus- kustannukset ovat edelleen korkealla verrattuna aikaan ennen vuotta 2022.

Edelleen on huomioitava, että kunnossapito- ja palveluidenkustannuksissa on tapahtunut huomattavaa nousua (mm. kiinteistöjen ja katujen talvikunnossapidot).

Teknisen johtajan muutettu päätösehdotus sisältää

4800 Ruokapalvelut

- toimintatuotot 59 000 €
- toimintakulut - 590 000 €

4804 Koulujen keittiöt

- toimintakulut -40 000 €

4156 Keskuskeittiö (kiinteistö)

- vuokratuoton vähennys - 51 000 €

Em. määrärahat kattavat ruokahuollon toiminnan puolen vuoden tarpeen.

Edelleen 4801 Keskitettyyn siivoukseen lisätään kahden siistijän oppisopimusoppijoiden määräraha - 70.000 €.

Tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen toimialan vuoden 2023 esitetystä talousarvion käyttötalousosasta siirrettäväksi kuntaympäristöpalvelun talousarvion käyttötalousosaan puolet ruokahuoltoon varatuista määrärahoista.

Lisäksi tekninen lautakunta päättää vähentää investointi osasta Jänkänpaikantien loppuosan rakentamiseen varatun 80.000 €.

Kolarin kunnan kiinteistöstrategia vuosille 2019–2025

Kolarin kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 11.12.2018 § 49 Kolarin kunnan kiinteistöstrategia vuosille 2019–2025.

Kiinteistöstrategian syntymiseen on liittynyt seuraavaa:

Kunnanhallitus on päättänyt kokouksessaan 17.4.2018, että syksyllä 2017 suunnitellun tilaohjelman valmistelua laajennetaan kiinteistöstrategian valmisteluksi. Samalla valmistelun tueksi nimettiin ohjausryhmä, jonka jäseninä toimivat kunnanhallituksen puheenjohtaja (koollekutsuja), kunnanvaltuuston puheenjohtaja ja teknisen lautakunnan puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja.

Kiinteistöstrategian tavoitteena on ollut

- 1) varmistaa, että kunnalla on perustehtävänsä varten tarkoituksenmukaisia, käyttökuluiltaan kohtuullisia toimitiloja,
- 2) linjata, millä kriteereillä palveluverkon kannalta kiinteistöjä kehitetään, mitkä säilytetään ja mistä luovutaan,
- 3) linjata, millä periaatteilla ja millaisilla perusteilla kiinteistöjä peruskorjataan tai rakennetaan uudiskohteita sekä
- 4) luoda kiinteistönhoidolliset pääperiaatteet, joilla varmistetaan kiinteistöomaisuuden pitkäjänteinen kehittäminen sekä suunnitelmallinen ja kustannustehokas ylläpito.

Kiinteistöstrategiassa on määritelty strategiakaudeksi vuoteen 2025 saakka selkeät kiinteistöjen hallintaa ohjaavat päälinjaukset. Näitä linjauksia täsmennetään yksityiskohtaisemmillä käytännön toimenpiteitä sisältävillä erillisillä toimenpideohjelmilla, joista vastaa kuntaympäristöpalvelujen toimiala / tekninen lautakunta. Toimenpideohjelmien suunnittelu ja hyväksyntä tapahtuu osana talousarvion käsittelyprosessia. Tarvittaessa kuntaympäristöpalveluissa laaditaan erillinen vuosittainen seurantaraportti toimenpiteiden ja määriteltyjen toimenpideohjelmien toteutumisesta tekniselle lautakunnalle. Kiinteistöstrategian päivitystarpeista päättää kunnanhallitus.

Kiinteistöstrategiaa on toteutettu seuraavilta osin:

Kurtakon koulu myyty

Saarenputaan koulu myyty

Lääkäritalo I purettu

Lisäksi Sieppijärven vanhan koulun purkamissuunnitelmasta on valitettu ympäristöministeriöön, jossa valittaja on vedonnut mm. sen säilyttämiseen ja mahdolliseen kunnostamiseen. Asian käsittely on kesken.

Lääkäritalo II esitetään vuoden 2023 talousarviossa purettavaksi

Uuden Monitoimitalon valmistuttua tulee vuonna 2025 purettavaksi vanha koulukeskus sekä lukion, päiväkodon ja lukion pihapiirin punainen rakennus osalta harkintaan purku tai uusiokäyttö.

Kuntaympäristöpalvelut on teetättänyt useisiin kiinteistöihin asbesti – ja haitta-ainekartoitukset, jotka helpottavat purkutarjousten antamista ja niiden saamista. Kiinteistöstrategiaa on syytä päivittää toteutuneisuuden osalta ja uuden valmistuvan monitoimitalon valmistumisen vuoksi kunnalle ns. tarpeettomiksi tulevien kiinteistöjen osalta. Edelleen on syytä tarkastella vuoden 2018 jälkeen kiinteistöjen kunnan mahdollisesti muuttunut tarve jokaisen kiinteistön osalta.

Muuta huomioitavaa tulevaisuuteen

Edellä mainitun lisäksi tekninen lautakunta on kokouksissaan 2022 käsitellyt jätelain uudistamiseen liittyviä asioita sekä muuttanut yksityistie avustuksen ehtoja.

Kolarin kunnassa tilivelvollisia vuonna 2022 olivat:

- kunnan toimielinten jäsenet lukuun ottamatta valtuutettuja
- kunnanjohtaja
- toimialajohtajat (hallintojohtaja, perusturvajohtaja, sivistysjohtaja ja tekninen johtaja)
- ympäristötoimen tulosalueella rakennustarkastaja
- elinvoimapaalvelujen tulosalueella kehitysjohtaja
- Konserniyhtiöissä tilivelvollisia ovat toimitusjohtajat ja hallitukset

Talousarvio 2022 investointiosa

Investointiosassa sitovuustasona on päävastuualueilla hankeryhmäkohtainen toimintakate. Alla olevassa taulukossa on esitetty toteutuneet investoinnit talousarvioon nähden suhteessa sitovuustasoon.

TA 2022	TA 2022	Toteuma	Ero
KH-varaus	-50.000	0	50.000
Maa-alueet	50.000	339.005,80	289.005,80
Irtaimisto	-202.000	-176.277,00	25.723,00
Rakennukset	-695.000	-657.033,79	37.966,21
Urheilu- ja ulkoalueet	-80.000	-70.241,82	9.758,18
Liikenneväylät	-500.000	-455.002,18	44.997,82
Jätehuolto	-18.000	-45.150,00	-27.150,00
Muu toiminta	-175.000	-108.197,92	66.802,08
Yhteensä	-1.670.000	-1.172.896,91	497.103,09

Kunnassa ei tehty vuoden 2022 aikana isoja investointeja ja lainakanta aleni edellisvuosien tapaan. Kunnassa on suunnitteilla isoja investointeja tuleville vuosille ja niiden suunnittelua jatkettiin vuoden 2022 aikana.

Toimintatuottojen jakauma vuonna 2022 ilmenevät alla olevasta taulukosta.

Toimintatuotot (1000 €)	TA 2022	Toteuma 2022
Myyntituotot	1 239	1 374
Maksutuotot	1 635	1 578
Tuet ja avustukset	490	1 221
Muut toimintatuotot	614	1 489
Toimintatuotot yhteensä	3 978	5 662
Muutos ed. vuodesta (%)		67,6 %

Lähde: Taulukko 9 Kolarin kunnan toimintatuotot talousarviossa 2022

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toimintakertomuksen mukaan kunnan toimintaan on muodostunut sisäänrakennettu sisäinen valvonta ja riskienhallinta vuosien saatossa. Toimintakertomuksessa esitetyn arvion mukaan kunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on syytä kehittää ja yhdenmukaistaa sen toteuttamisen toimintatavat. Vahinko- ja omaisuusriskejä minimoidaan vakuutuksilla ja laskujen kierrätykseen on kiinnitetty huomiota kierron joustavuudella.

Riskeiksi on tunnistettu edelleen korjausvelka reitistöllä, kiinteistöjen korjaustarpeet, henkilöstöjohtaminen, henkilöstöresurssit sekä häiriö- ja poikkeusolojen varautumis- ja pelastussuunnitelmat.

Toimivan ja tehokkaan sisäisen valvonnan edellytyksenä on varmistaa toiminnan tuloksellisuus, varojen ja resurssien turvaamisen, lakien ja ohjeiden mukainen toiminta sekä riittävä luotettava tieto. Virheiden ja väärinkäytösten välttämiseksi vastuut on jaettava siten, että tapahtumien hyväksyminen, kirjaaminen ja varojen hoitaminen on jaettu eri henkilöille. Jos yksi ja sama henkilö käsittelee koko tapahtumaketjun tai useampia sen kriittisiä osia, on kyseessä niin kutsuttu vaarallinen työyhdistelmä.

Kunnan valtionosuuksien perusteista annetut tiedot vuodelta 2021 on ilmoitettu virheellisesti. Virheellä on mahdollinen vaikutus valtionosuuksiin vuosina 2023 ja 2024.

Kunnan taloushallinnossa on olemassa niin kutsuttuja vaarallisia työyhdistelmiä johtuen oikeuksista ja rooleista taloushallinnon eri järjestelmiin.

6. Keskeisimmät havainnot ja kehittämissuositukset

Perusturvan alueella sekä perusopetuksessa henkilöstön riittävyys on ollut haasteellista ja hyvinvointialueelle siirtyminen on työllistänyt henkilöstöä.

7. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastaukset hallintokunnilta syyskuun loppuun mennessä ja ne tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Kolarissa 30. toukokuuta 2023

Jarmo Kylmämaa
Puheenjohtaja

Voitto Vaattovaara
varapuheenjohtaja

Anna-Liisa Keskitalo
jäsen

Leo Pitkänen
jäsen